

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ที่ นจ. 1/2547

เรื่อง แนวทางพิจารณาเกี่ยวกับการเสนอขายหลักทรัพย์ที่ออกใหม่แก่ผู้ถือหุ้นเดิมตามมาตรา 33

ที่มา

1. มาตรา 33 ของพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ยกเว้นให้การเสนอขายหลักทรัพย์ที่ออกใหม่แก่ผู้ถือหุ้นเดิม โดยได้รับชำระราคาเต็มมูลค่าที่เสนอขายจากผู้ถือหุ้นเดิมของบริษัทมหาชนจำกัดนั้น สามารถกระทำได้โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามมาตรา 35 และไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลก่อนการเสนอขายตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามมาตรา 65

2. โดยที่การเสนอขายหลักทรัพย์ที่ออกใหม่แก่ผู้ถือหุ้นเดิมของบริษัทจดทะเบียนที่ผ่านมา มีแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างกันไป จึงมีประเด็นพิจารณาว่า การเสนอขายหลักทรัพย์แก่ผู้ถือหุ้นเพียงบางราย โดยไม่ได้เสนอขายแก่ผู้ถือหุ้นเดิมทุกรายตามสัดส่วนการถือหุ้น หรือการเสนอขายที่ให้สิทธิผู้ถือหุ้นต่างประเทศซื้อหุ้นในสัดส่วนที่ต่างกัน (เช่น ให้สิทธิซื้อหุ้นเพิ่มทุนแก่ผู้ถือหุ้นสามัญ ในอัตราที่แตกต่างจากผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ เป็นต้น) เข้าข่ายเป็นการเสนอขายหลักทรัพย์แก่ผู้ถือหุ้นเดิมที่ได้รับยกเว้นเรื่องการอนุญาตและการเปิดเผยข้อมูลก่อนการเสนอขาย ตามมาตรา 33 ด้วยหรือไม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการเสนอขายหลักทรัพย์แก่ผู้ถือหุ้นเดิมบางรายดังกล่าวทั้งจำนวน หรือการเสนอขายหลักทรัพย์ในส่วนที่เหลือจากการจองซื้อของผู้ถือหุ้นเดิมตามสัดส่วนการถือหุ้น

แนวทางการกำกับดูแลของสำนักงาน

1. หลักการ

สำนักงานเห็นว่า การที่มาตรา 33 กำหนดให้การเสนอขายหลักทรัพย์ที่ออกใหม่ของบริษัทมหาชนจำกัดต้องได้รับอนุญาตและเปิดเผยข้อมูลก่อนการเสนอขายนั้น มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้ลงทุน รวมทั้งรักษาความเชื่อมั่นและความเป็นธรรมในตลาดทุนโดยรวม โดยให้ผู้ลงทุนได้รับข้อมูลที่ครบถ้วนถูกต้องและเพียงพอต่อการตัดสินใจ และได้รับความเป็นธรรมในการลงทุน

การคุ้มครองผู้ลงทุนดังกล่าว โดยทั่วไปมักหมายถึง ผู้ลงทุนที่เป็นผู้จองซื้อหลักทรัพย์ที่เสนอขาย ซึ่งในกรณีเป็นการเสนอขายหลักทรัพย์ให้ผู้ถือหุ้นเดิม ผู้จองซื้อหลักทรัพย์

ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นเดิมสามารถเข้าถึงข้อมูลของกิจการอย่างต่อเนื่องอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมีกลไก เพื่อคุ้มครองผู้จองซื้อหลักทรัพย์อีก

อย่างไรก็ดี ในกรณีบริษัทที่ออกหลักทรัพย์เป็นบริษัทจดทะเบียน ผู้ถือหุ้นเป็น ประชาชนทั่วไปในวงกว้าง การคุ้มครอง “ผู้ลงทุน” จึงหมายถึงผู้ลงทุนที่เป็นผู้ถือหุ้นด้วย และ โดยที่การออกหุ้นเพิ่มทุนจะมีผลกระทบต่อผู้ถือหุ้น ทำให้สัดส่วนการใช้สิทธิออกเสียงต่อหุ้นลดลง (control dilution) กำไรต่อหุ้นลดลง (EPS dilution) และหากขายหุ้นเพิ่มทุนในราคาที่ต่ำกว่า ราคาตลาด ก็จะทำให้มูลค่าตลาดต่อหุ้นลดลงด้วย (price dilution) ดังนั้น จึงต้องมีมาตรการคุ้มครอง ผู้ลงทุนที่จะได้รับผลกระทบนี้เพียงพอ เพื่อรักษาความเป็นธรรมในตลาดทุนตามเจตนารมณ์ ของกฎหมายด้วย

2. แนวทางการพิจารณา

จากหลักการข้างต้น สำนักงานจึงเห็นว่า การเสนอขายหลักทรัพย์ที่ออกใหม่แก่ ผู้ถือหุ้นเดิมที่ได้รับยกเว้นการขออนุญาตและการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรา 33 และมาตรา 65 นั้น หมายถึง เฉพาะการเสนอขายหลักทรัพย์แก่ผู้ถือหุ้น ในลักษณะที่ไม่จำเป็นต้องมีกลไกการคุ้มครอง ผู้ลงทุนเพิ่มเติมอีก ซึ่งได้แก่

2.1 การเสนอขายหลักทรัพย์ที่ออกใหม่แก่ผู้ถือหุ้นทุกราย ตามสัดส่วนการถือหุ้น (right issue) เนื่องจากผู้ถือหุ้นมีข้อมูลเกี่ยวกับกิจการอยู่แล้ว และการให้ผู้ถือหุ้นทุกรายมีสิทธิซื้อหุ้น ในสัดส่วนเดียวกัน ทำให้ผู้ถือหุ้นแต่ละราย ยังมีสัดส่วนความเป็นเจ้าของ และส่วนแบ่งกำไรใน กิจการเท่าเดิม (ไม่เกิด dilution) ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องคุ้มครองผู้ลงทุนอีก ทั้งในส่วน ที่เป็นผู้จองซื้อหลักทรัพย์ และผู้ถือหุ้นเดิม ทั้งนี้ ไม่ว่าผลที่สุดแล้ว ผู้ถือหุ้นแต่ละรายจะตัดสินใจ ใช้สิทธิจองซื้อหุ้นเพิ่มทุนนั้นหรือไม่

2.2 การเสนอขายหลักทรัพย์ที่เหลือจากการจองซื้อของผู้ถือหุ้นเดิมตาม 2.1. โดย การให้สิทธิผู้ถือหุ้นเดิมทุกราย สามารถจองซื้อหลักทรัพย์เกินสิทธิได้ (บริษัทอาจแจ้งการให้สิทธินี้ พร้อมการเสนอขายตาม 2.1. ก็ได้) และหากมีจำนวนหลักทรัพย์ที่ผู้ถือหุ้นจองซื้อเกินสิทธิ เกินกว่า จำนวนหลักทรัพย์ที่เหลือ ต้องมีการจัดสรรหลักทรัพย์ที่เหลือนั้นอย่างเป็นธรรม เช่น ตามสัดส่วน การถือหุ้นเดิม หรือตามสัดส่วนจำนวนหลักทรัพย์ที่จองซื้อเกินสิทธิ เป็นต้น

3. ข้อสังเกตเพิ่มเติม

3.1 จากแนวทางการพิจารณาข้างต้น ทำให้การเสนอขายหลักทรัพย์ในลักษณะ ดังต่อไปนี้ ไม่เข้าข่ายได้รับยกเว้นตามมาตรา 33 ซึ่งบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ยังต้องปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์การขออนุญาต และการเปิดเผยข้อมูลตามปกติ

(1) การให้สิทธิซื้อหลักทรัพย์เฉพาะแก่ผู้ถือหุ้นบางราย หรือบางประเภท (เช่น เฉพาะผู้ถือหุ้นสามัญ) หรือให้สิทธิแก่ผู้ถือหุ้นแต่ละราย หรือแต่ละประเภทในสัดส่วนไม่เท่ากัน (เว้นแต่ผู้ถือหุ้นรายที่ได้สิทธิต่อยกกว่าผู้ถือหุ้นรายอื่นนั้น จะได้ให้ความยินยอมเป็นรายบุคคล ซึ่งถือว่าบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ได้ให้สิทธิผู้ถือหุ้นทุกรายเท่าเทียมกันแล้ว) เนื่องจากการเสนอขายในลักษณะดังกล่าว ทำให้ผู้ถือหุ้นรายที่ไม่ได้รับสิทธิ หรือได้รับสิทธิต่อยกกว่า ได้รับความไม่เป็นธรรม

(2) การจัดสรรหลักทรัพย์ที่เหลือจากการใช้สิทธิจองซื้อของผู้ถือหุ้น ให้แก่ผู้ถือหุ้นบางราย กรรมการ หรือบุคคลอื่น ซึ่งการจัดสรรหลักทรัพย์ดังกล่าวจะถือเป็นการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อบุคคลในวงจำกัด (private placement) การเสนอขายต่อประชาชน หรือการเสนอขายต่อกรรมการหรือพนักงาน ตามแต่กรณี

3.2 ในกรณีเป็นการเสนอขายหลักทรัพย์ที่เหลือจากการใช้สิทธิจองซื้อของผู้ถือหุ้น ให้แก่บุคคลอื่น ราคาหลักทรัพย์ที่เสนอขายควรจะต้องคล้องกับราคาตลาดและมูลค่ายุติธรรมของหลักทรัพย์นั้น ไม่ใช่ราคาที่มีส่วนลดเหมือนการให้สิทธิผู้ถือหุ้น เนื่องจากผู้ถือหุ้นใหม่ไม่มีต้นทุนจากการที่หุ้นเดิมมีมูลค่าลดลง หากนำหุ้นที่มีส่วนลดนั้นไปเสนอขายให้แก่บุคคลอื่น ก็จะมีลักษณะเป็นการนำประโยชน์ที่ควรเป็นของผู้ถือหุ้นโดยรวม ไปจัดสรรให้บุคคลเพียงบางกลุ่ม โดยไม่สมควร

3.3 หากจะเสนอขายให้บุคคลเพียงบางราย ในราคาเดียวกับ right issue ซึ่งเป็นราคาต่ำกว่าราคาตลาด ควรแยกการขอมติในเรื่องการเสนอขายหลักทรัพย์แก่ผู้ถือหุ้นเดิม และการจัดสรรหลักทรัพย์ที่เหลือจาก right issue ให้บุคคลเพียงบางราย ออกจากกัน เพื่อให้ผู้ถือหุ้นสามารถใช้สิทธิคัดค้านการจัดสรรหลักทรัพย์ส่วนที่เหลือได้โดยไม่กระทบกับมติเรื่องการออก right issue และควรเปิดเผยชื่อบุคคลที่ได้รับจัดสรร ลักษณะความสัมพันธ์กับผู้บริหารหรือผู้ถือหุ้นใหญ่ของบริษัท และเหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินการเช่นนั้น ในหนังสือนัดประชุมผู้ถือหุ้น รวมทั้งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเสนอขายหุ้นในราคาต่ำกว่าราคาตลาดด้วย

ประกาศ ณ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

(นายธีระชัย ภูวนาถนรานุบาล)

เลขาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์